ನೇಸರು

ತಿಂಗಳೋಲೆ

ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಮುಂಬೈ

NESARU TINGALOLE Vol XXI - 10 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2003

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್‌ನಲ್ಲಿ :

54ನೇ ಸ್ವರ್ಣ ಗೌರಿ ಮತ್ತು ಮಹಾಗಣಪತಿ ಮಹೋತ್ಸವ	● ರಮಾ ವಸಂತ್ ಮತ್ತು ನಾಗಭೂಷಣ್	2
Forthcoming Programmes		3
Gandhi Jayanthi Celebrated with ' Mahathmanjali'		8

ಪರಿಚಯ :

ಎಚ್.ಬಿ.ಎಲ್. ರಾವ್	● ಡಾ| ಜಿ.ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯ	9
Vanishing traditions in music		
Reminiscences of music in Mysore	● B.V.K. Shastry	11
ಅನನ್ಯ, ಅಭಿನವ	● ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ| ಆರ್. ಗಣೇಶ್	14
ಸುತ್ತ-ಮುತ್ತ		16

Rs. 5/-

The Mysore Association, Mumbai
393, Bhaudaji Road, Matunga, Mumbai-400 019.
Tel.: 402 46 47 ● Grams: "KARUNADU"

ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್‌ನಲ್ಲಿ

54ನೇ ಸ್ವರ್ಣ ಗೌರಿ ಮತ್ತು ಮಹಾಗಣಪತಿ ಮಹೋತ್ಸವ

ಪ್ರತಿವರ್ಷದಂತೆ ಈ ವರ್ಷವೂ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿ ಮತ್ತು ಮಹಾಗಣಪತಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

ಕುಮಾರಿ ಉಜ್ವಲಾ ಆಚಾರ್ಯರ ಸಾಂಗತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಶೀಲಾ ಆಚಾರ್ಯರ ತಂಡದವರಿಂದ ಭಕ್ತಿ ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಜನ ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದರು.

ಭಕ್ತಿ ಸಂಗೀತದ ನಂತರ ಶ್ರೀ ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿ ಮತ್ತು

ಲತಾ ಮತ್ತು ರಾಘವೇಂದ್ರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು.

ಶನಿವಾರ, ತಾ. 30-8-2003ದಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 9.30ಕ್ಕೆ ಹೆಂಗಳೆಯರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಾರಗೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದರು. ನಂತರ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಡಗರದಿಂದ ಬಾಗಿನಕೊಟ್ಟು ಬಲಗೈಗೆ ಸ್ವರ್ಣಗೌರಿಯ 16 ಗಂಟಿನ ದಾರ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಿಸಿದರು. ಆರತಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ದೇವರಿಗೆ ಆರತಿ ಬೆಳಗಿ ತೀರ್ಥ, ಪ್ರಸಾದಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದರು.

ಮರುದಿನ ಅಂದರೆ ಭಾನುವಾರ ತಾ. 31-8-2003ರಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10.00ಗಂಟೆಗೆ ಮಹಾಗಣಪತಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ, ಪೂಜೆ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಸಲ ಶ್ರೀಮತಿ ಲತಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ರಾಘ-ವೇಂದ್ರ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ದಂಪತಿಗಳು ಪೂಜೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಪೂಜಾ ವಿಧಿ ಮುಗಿದ ನಂತರ ನೆರೆದಿದ್ದ ಭಕ್ತಗಣಾದಿಗಳಿಗೆ ತೀರ್ಥ, ಪ್ರಸಾದ ವಿನಿಯೋಗವಾಯ್ತು.

1ರಿಂದ 7ರ ವರೆಗೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಸಂಜೆ ಗಾಯನ ಸೇವೆಯ ನಂತರ ಪೂಜೆ, ಮಂಗಳಾರತಿ, ಪ್ರಸಾದ ವಿನಿಯೋಗಗಳಾದವು.

ತಾ. 7-9-2003 ಭಾನುವಾರ ವಿಸರ್ಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿತ್ತು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 9.30ಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ, ವೇದಘೋಷಗಳಾದ ನಂತರ 11.00 ಗಂಟೆಗೆ ಶ್ರೀ ಮಹಾಗಣಪತಿ ವಿಸರ್ಜನಾ ಪೂಜೆ, ಮಂಗಳಾರತಿಗಳಾದವು. ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಟ ನಂತರ ಪ್ರಸಾದ ವಿನಿಯೋಗಗಳಾದವು.

ಈ ಸಂಗೀತೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಯುವ ಸಂಗೀತಗಾರರು ೨ ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಹಾಡಿ, ರಸಿಕರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಭವಿಷ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸಿದರು. ಗುರುಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಪರಿಶ್ರಮ, ಸಾಧನೆಗಳು ಪದವಿ ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅವಶ್ಯಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಿದರು.

ಕುಮಾರಿ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಮುರಲೀಧರನ್ ಉತ್ಸವದ ಮೊದಲನೇ ದಿನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಮುರಳೀಧರನ್ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಕುಮಾರಿ ಸ್ಮೃತಿ ಸುಂದರರಾಜನ್ ಪಿಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕುಮಾರಿ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಕೃಷ್ಣನ್ ಮೃದಂಗದಲ್ಲಿ ಜತೆಗೂಡಿದ್ದರು. ವಲಚಿ ವರ್ಣದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ದೀಕ್ಷಿತರ ವಾತಾಪಿಗಣಪತಿ (ಹಂಸಧ್ವನಿ) ಹಾಡಿ, ಪುನಃ ದೀಕ್ಷಿತರ ಭಜರೇಚಿತ್ತ (ಕಲ್ಯಾಣಿ)ಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೃತಿ ಸ್ವಾತಿ ತಿರುನಾಳರ ರಾಮರಾಮಗುಣ ಸೀಮಾ (ಸಿಂಹೇಂದ್ರ ಮಧ್ಯಮ) ರಾಗಾಲಾಪನೆಯ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಷಣ್ಮುಖಪ್ರಿಯದ ಛಾಯೆ ಕಂಡು ಬಂದರೂ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಹಾಡಿ ರಸಿಕರನ್ನು ರಂಜಿಸಿದು ಗಮನೀಯ. ಸಮಂಜಸವಾದ ಕೊರವೆಯೊಂದನ್ನು ಸಾಧರಪಡಿಸಿದ್ದರೆ ಮೃದಂಗದ ತನಿಯಾವರ್ತನಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಉತ್ತಮವಾದ ಕಂಠ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಯುವ ಕಲಾವಿದೆಗೆ ಮುಂದೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಭವಿಷ್ಯವಿದೆ.

ಕುಮಾರಿ ಸ್ಮೃತಿ ಪಿಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕುಮಾರಿ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಮೃದಂಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದರು.

ಕುಮಾರಿ ಅರ್ಚನಾ ಬೆನ್ನೂರು (ಬೆಂಗಳೂರು): ಉತ್ಸವದ ಎರಡನೇ ದಿನ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ಕುಮಾರಿ ಅರ್ಚನರವರದಾಗಿತ್ತು. ತೋಡಿ ವರ್ಣದಿಂದ

ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಮುರಳೀಧರನ್ ಅವರ ಗಾಯನ. ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಕೃಷ್ಣ ಮೃದಂಗವನ್ನೂ, ಸ್ಮೃತಿ ಸುಂದರರಾಜ ಪಿಟೀಲನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

THE MYSORE ASSOCIATION, BOMBAY

FORTH COMING PROGRAMMES

Date	Programme	Time	Venue
13.10.03	**Music Workshop -Presentation Ceremony**	**5.30 p.m.**	
	Followed by		Auditorium
	Carnatic Classical Vocal Concert by		
	Vidwan. R.K.Padmanabha	7.00 p.m.	
	The Mysore Association, Bombay		
	&		
	Prayoga Ranga, Bangalore		
	present		
	Natakotsava 2003		
17.10.03	* Rangageethegalu	6.00 p.m	Auditorium
	* Play " Matthade Sanje "	7.00 p.m.	
	Translation of Mahesh Elkunchwar's Play		
	Direction - Rajendra Karanth		
18.10.03	* Seminar on Theatre		
	* Musical Play - " Singiraja "		
	* Play " Namma Nimmolagobba "		
	Based on Agatha Christies novel		
	Direction - Nagendra Shah		
20.10.03	Play Reading	7.00 p.m.	Auditorium
10.11.03	Commencement of	10.30 a.m.	
	Advanced Music Wirkshop on Rare Compositions of	to 1.00 p.m.	
	Jayachamaraja Wodeyar	& 5.30 p.m.	Conf. Hall
	Conducted by Vidushi. Dr. Sukanya Prabhaka	to 8.00 p.m.	
14.11.03	Classical Carnatic Vocal Concert		
	- by Vidushi Dr. Sukanya Prabhakar	7.00 p.m.	Auditorium
17.11.03	Music Workshop -Presentation Ceremony	6.30 p.m.	Auditorium

ಅನುಭವಿ, ಗಾನಮೂರ್ತೆ (ಸಾರಂಗ), ಸೀತಮ್ಮ ಮಾಯಮ್ಮ (ವಸಂತ) ಬಂಟುರೀತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದರು. ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಕೃತಿ ಬ್ರೋಚೇವಾರೆವರೇ (ಶ್ರೀರಂಜನಿ) ಕೃತಿಯನ್ನು ಆಲಾಪನೆ, ಸ್ವರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದುದು ಅವರ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀರಂಗ ಪುರವಿಹಾರ (ಬೃಂದಾವನ ಸಾರಂಗ) ಎನಗೊಂದ್ಮಾರ (ಕಾಪಿ) ಸ್ವಾತಿ ತಿರುನಾಳರ ತಿಲ್ಲಾನ (ಧನಶ್ರೀ) ಗಳು ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂತು. ಲಯದಕಡೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದುದರಿಂದ ಮೃದಂಗದೊಡನೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗದಿದ್ದು ಆಗಾಗ ಕಂಡು ಬಂತು. ಉತ್ತಮ ಶಾರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಯುವ ಕಲಾವಿದೆ ಲಯದಕಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನವನ್ನು ಹರಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಗಾಯಕಳಾಗುವ ಭರವಸೆಯಿದೆ. ಪಿಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದರು. ಹಂಸಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ರಂಜನಿ ಆಲಾಪನೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂತು. ಮೃದಂಗದಲ್ಲಿ ರೋಹಿತ್‌ಪ್ರಸಾದ್‌ರ ತನಿಯಾವರ್ತನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂತು.

ಕುಮಾರಿ ಸೌಮ್ಯ ರಾಘವ ರತ್ನ : ಮೂರನೇ ದಿನದ ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಿ ಸೌಮ್ಯಳು ಉತ್ತಮ ಶಾರೀರ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯುವಕಲಾವಿದೆ. ಆಭೋಗಿ ರಾಗದ ಅಟ್ಟತಾಳ ವರ್ಣವನ್ನು ಎರಡು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಲೀಸಾಗಿ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದರು. ದೀಕ್ಷಿತರ ಅನ್ನಪೂರ್ಣೆ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ (ಸಾಮ)ವನ್ನು ಗಾಯನ ಮಾಡುವಾಗ ಆರಭಿರಾಗದ ಕಾಕಳಿ ನಿಷಾದದ ಛಾಯೆಗಳು ಆಗಾಗ ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೃತಿ (ಪಟ್ಟುಪಿಪ್ರಿಯ) ರಾಗ ಮತ್ತು ನೆರುವಲ್ ಮತ್ತು ಸ್ವರ ಪ್ರಸ್ತಾರಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂತು. ಕಚೇರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ರಾಗ ತಾನ ಪಲ್ಲವಿಗಳು (ಹಂಸಧ್ವನಿ) ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಲ್ಲವಿಯ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗವಾದ ತ್ರಿಕಾಲಗಳನ್ನು ಸಾದರಪಡಿಸದಿದ್ದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ. ರಾಗಹಂಸಧ್ವನಿ ತೋರಿಕೆಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ರಾಗಪಲ್ಲವಿ ಸಾದರ ಪಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ವಿಷಯ. ಗುರುಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಸತತ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ.

ಅರ್ಚನಾ ಚೆನ್ನೂರವರ ಗಾಯನ. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪಿಟೀಲನ್ನು ಎಲ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಮೃದಂಗವನ್ನು ರೋಹಿತ್ ಪ್ರಸಾದ್ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸೌಮ್ಯ ರಾಘವ ರತ್ನ ಅವರ ಗಾಯನ. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸವಿತಾ ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಪಿಟೀಲನ್ನು ಮತ್ತು ಆದಿತ್ಯ ರಾಜಗೋಪಾಲನ್ ಮೃದಂಗವನ್ನೂ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈಕೆ ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಚಿಕ್ಕವರು ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಮುಂದೆ ಪಕ್ವತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಕುಮಾರಿ ಸವಿತಾ ವಿಶ್ವನಾಥನ್ ಪಿಟೀಲಿನಲ್ಲಿ, ಕುಮಾರ್ ಆದಿತ್ಯ ರಾಜಗೋಪಾಲನ್ ಮೃದಂಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದರು.

ಕುಮಾರಿ ಸವಿತಾ ವಿಶ್ವನಾಥನ್ : ನಾಲ್ಕನೇ ದಿನದ ಉತ್ಸವದ ರೂವಾರಿ ಕುಮಾರಿ ಸವಿತಾ ಮಾಯಾ ಮಾಳವ ಗೌಳ್ ವರ್ಣದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಗಜವದನ ನಂದನ (ನಾಟಿ) ಚಂದ್ರಶೇಖರೇಂದ್ರ (ಹಿಂದೋಳ) ಅಂಬಾ ಸೌರಂಭ (ಆರಭಿ)ಗಳನ್ನು ಸಾದಪಡಿಸಿದರು. ಯದುಕುಲ ಕಾಂಭೋದಿಯನ್ನು ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಆಲಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಎನ್ನುಂ ಒರುದರಮ್ ಪಾರ್ಕವೇಂಡುಂ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಾದರ ಪಡಿದುದು ಶ್ರೋತೃಗಳು ''ಇನ್ನುಂ ಒರುದರಂ ಕೇಟ್ಕ ವೇಡಂ ಎನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಅಂದಿನ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೃತಿ ನಿನ್ನೆ ನಂಬಿದೆನಯ್ಯ (ಸಿಂಹೇಂದ್ರ ಮಧ್ಯಮ) ಮಿಶ್ರಛಾಪು ಕೃತಿ ಪಿಟೀಲು ಮತ್ತು ಮೃದಂಗದ ಉತ್ತಮ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂತು.

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪಿಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದರು. ಯದು ಕುಲಕಾಂಭೋದಿ ಸಿಂಹೇಂದ್ರ ಮಧ್ಯಮದ ಕೃತಿಗಳ ಯಾವ ನುರಿತಕಲಾವಿದರಿಗೂ ಕಮ್ಮಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದರು. ರೋಹಿತ್ ರಾಮನಾಥನ್ ಮೃದಂಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿದರೂ ಆಗಾಗ ಶ್ರುತಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಮೃದಂಗ ವಾದ್ಯವು ಕಚೇರಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕುಮಾರಿ ವೈಷ್ಣವಿ ರಾಜಗೋಪಾಲನ್ : 5ನೇ ದಿನದ ಗಾಯಕಿ ಕುಮಾರಿ ವೈಷ್ಣವಿಯವರು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ರಾಗ ವಸಂತದ ವರ್ಣವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದರು. ಉತ್ತಮ ಶಾರೀರವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಈ ಕಲಾವಿದೆಯ ಷಣ್ಮುಖಿ ರಾಗದ ಆಲಾಪನೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂತು. ಕೃತಿ ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ (ದೀಕ್ಷಿತರ್) ಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಳಂಬದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ್ದರೆ ದೀಕ್ಷಿತರ ಕೃತಿಗೆ ಮೆರಗು ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಕೃತಿ ಮನಸು ಸ್ವಾಧೀನ (ಶಂಕರಭರಣ)ಯನ್ನು ಆಲಾಪನೆ, ನೆರವಲ್, ಸ್ವರಪ್ರಸ್ತಾರದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿ ಶ್ರೋತೃಗಳ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೃತಿ ಮತ್ತು ತಿಲ್ಲಾನದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದರು.

ಸವಿತಾ ವಿಶ್ವನಾಥ್‌ರವರ ಗಾಯನ. ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪಿಟೀಲನ್ನು ಮತ್ತು ರೋಹಿತ್ ರಾಮನಾಥ್ ಮೃದಂಗವನ್ನೂ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಮಾರಿ ಸವಿತಾ ಪಿಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನೆರವಾದರು. ಮೃದಂಗದಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಯಿಂದಿದ್ದು, ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಚೊಕ್ಕವಾದ ತನಿಯಾವರ್ತನ ವನ್ನು ಸಾದರಪಡಿಸಿ ಕಚೇರಿ ಕಳೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಯಾದರು.

ಕುಮಾರಿ ವೀಣಾ ಮೂರ್ತಿ : ಕೊನೆಯ ದಿನ ಉತ್ಸವದ ಯುವ ಕಲಾವಿದೆಯಾದ ಕುಮಾರಿ ವೀಣಾ ಉತ್ತಮ ಶಾರೀರವನ್ನು ಮತ್ತು ತಾರಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಸವಿಲ್ಲದೇ ಸಂಚರಿಸುವ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಲಾವಿದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಪರಿಮಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಭಾವವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿಬರುತ್ತದೆ. ವೀಣಾರವರು ದೀಕ್ಷಿತರ ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ ಷಣ್ಮುಖಪ್ರಿಯ

ವೈಷ್ಣವಿ ರಾಜಗೋಪಾಲರ ಗಾಯನ. ಸವಿತಾ ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಜೊತೆಗೆ ಪಿಟೀಲನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ವೀಣಾ ಮೂರ್ತಿಯವರ ಗಾಯನ. ಜೊತೆಗೆ ಪಿಟೀಲನ್ನು ಸ್ಮೃತಿ ಸುಂದರ ರಾಜನ್ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸೊಗಸಾಗಿ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದರು. ಬಾಲಗಣಪತಿಂ ಭಜೇಹಂ (ಮೋಹನರಾಗ) ಕೃತಿಯನ್ನು ರಾಗಲಾಪನೆ ಸ್ವರ ಪ್ರಸ್ತಾರದೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದರು. ಮಾನಂ ಉರುಗಿ ಪಡುಗಿರೇನ್ (ವಿರಹರಪ್ರಿಯ) ಶಂಕರ ಶ್ರೀಗಿರಿ (ಹಂಸಾನಂದಿ)ಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂತು.

ಪುರಂದರದಾಸರ 'ಭಾರತಿದೇವಿಯ ನೆನೆ' (ಕೀರವಾಣಿ) ನೆರವಲ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತಾರದೊಂದಿಗೆ ಸಾದರಪಡಿಸಿ ರಸಿಕರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ವೀಣಾರವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಲಯದ ಮೇಲೆ ಉತ್ತಮ ಹಿಡಿತವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಪುರಂದರದಾಸರ ವೆಂಕಟರಮಣ ನೀ ಬಾರೋ (ಸಾವೇರಿ) ಮತ್ತು ಗುರುಶ್ರೀ ಅನಂತರಾಮ ಭಾಗವತರ್ ರಚಿಸಿದ ತಿಲ್ಲಾನದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡಿದರು.

ಸ್ಮೃತಿ ಸುಂದರರಾಜನ್‌ರವರವು ಪಿಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ಮೋಹನ ಮತ್ತು ಗೀರ್ವಾಣಿ ರಾಗಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ಸಂಚಾರದೊಂದಿಗೆ ನುಡಿಸಿ ಪ್ರಶಂಸೆ ಪಡೆದರು. ಕು. ಪೂರ್ಣಿಮಾರವರ ತನಿಯಾವರ್ತನವು ಹಿತಕರವಾಗಿದ್ದು, ತಮಗೆ ಉತ್ತಮ ಶೃತಿ ಜ್ಞಾನವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿದರು.

7 ದಿನಗಳು ನಡೆದ ಈ ಯುವ ಸಂಗೀತೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತ ರಸಿಕರು ಹಾಜರಿದ್ದು ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಸಿದರಲ್ಲದೇ ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು.

•

ಎಡದಿಂದ ಭಾನು, ಉಜ್ವಲ, ಪ್ರಮೋದಿನಿ ಮತ್ತು ಸುಶೀಲಾ ಆಚಾರ್ಯ.

Music Festival of young and upcoming artistes — Review

Shri P.N. Krishna Murthy inaugurating the workshop. Vid. R.K. Padmanabha and others one looking on.

The Mysore Association of Mumbai celebrated its 54th year of Shri Swarna Gowri and Shri Mahaganapathi Pooja with a 7-day Carnatic music festival from September 1st 2003 to September 7th 2003 at its Conference Hall, featuring young and promising artistes. Albeit no instrumentalist featured on the main platform, all the vocalists who presented a 2-hour solo concert each day, set aside the general feeling that classical music is fast fading into oblivison. The youngsters also proved that proper guidance under knowledgeable Gurus and genuine practice is more important than a degree in music. Much has to dawn on these youngsters yet the enthusiasm which they displayed in their renderings won them the true appreciation of the discerning audience.

President Shri S. Doreswamy presenting a bouquet to Shri P.N. Krishna Murthy.

A Section of the attentive Participants.

Kum. Poornima Muralidharn gave a vocal recital on the first day. She was accompanied on the violin by Kum. Smriti Sunderajan and on the mridangam by Kum. Poornima Krishna. The concert started with the Varanam in Valachi raga followed by 'Vathapiganapathim' in Hamsadvani. Dikshitar's 'Bajarechitta valambikkam' in Kalyani was handled well. The main item taken up for the evening was Sri Swati Thirunal's 'Ramaramaguna seema' in (Simhendramadhyam). Though in the beginning of the alapana, there were flashes of raga - Shanmukapriya, on the whole Poornima gave a good rendering and definitely deserves the appreciation she received. A proper 'korvai' would have been apt before allowing the 'thani' for the mridangist. She has a strong voice which would sound better with a little modulation that will enhance the overall portrayal of her concert.

Kum. Smriti's raga delineations on the violin gave the impression of a veteran in the making. Kum. Poornima Krishna's 'Thani' on the mridangam was embedded with clear cut stroke thus showing her confidence.

Vocal recital by Kum. Archana Benur (Bangalore) with Shri L. Ramakrishnan on the violin and Shri Rohit Prasad on the mridangam on the 2nd day was delectable fare. The starting Varanam - (Todi), 'Gananathane' - (Saranga), 'Seetamma mayamma'- (Vasantha), 'Banturiti' (Hansanadham) were some of the items sung by the artiste with great ardor. Raga -'Sriranjani' was handled superbly with fast brigas showing the artiste's sincerity and practice, followed by Thyagaraja Kriti 'Broche Varevere', 'Srirangapuravihara' (Brindavani Saranga), 'Jagadodharana' (Kapi), Swatithirunal's Thillana-(Dhanashri) were sung with great bhava. However she would do well to concentrate on the tala's rhythmic pace. She starts the song on one pace and then tends to drag so much so that there is no synchronization between her and the mridangist. Gifted with a good voice and confidence on the stage, this small correction should be no problem.

Ramakrishnan on the violin displayed great skill on the violin with his usual scintillating touches. Alapanas of ragas 'Hamsanadham' and 'Sriranjani' deserve special mention. Rohit on the mridangam gave a delectable 'Thani'. He also displayed great capacity in ably adjusting to the main artiste's kalapramanas.

On the third day, Kum. Soumya Raghava Ratna gave a vocal recital along with Kum. Savitha Vishwanathan on the violin and Kumar Aditya Rajagopalan on the mridangam. Soumya, a degree holder in music is gifted with a millifluous voice. The Ata tala Varanam (Kambodhi) was well sung in two kalams. Dikshitar's 'Annapoorne Visalakshi' in 'Shyama' raga showed traces of raga (Kambodhi) with 'kakali nishadha' creeping in at times. Purandaradasa rachana in raga 'Shanmukhapriya' augured well with the neraval and swaraprastaras.

The main piece for the evening was 'ragam-thanam-pallavi' in raga 'Hamsadvani' set to; chatusra jati roopaka tala'. The artiste failed to rise up to the expected level of erudition. Raga Hamsadvani may sound easy but is difficult to handle when it comes to the 'pallavi' session. Soumya's 'thanam' was also not up to the mark. Also, the main essence of 'Pallavi' is 'Trikalam' which suprisingly the artiste did not attempt at all. On the whole, 'Pallavi' should be handled only by an artiste who has achieved creative capacity and a strong laya grip through experience and long years of practice. Gurus alone can best judge whether the disciple has the capacity to present 'ragam-thanam-pallavi' on the stage. Soumya is still young for such a venture.

Kum. Savitha Vishwanathan on the violin and Kumar Aditya Rajagopalan on the mridangam gave good support.

The fourth day of the festival opened with a vocal concert by Kum. Savitha Vishwanathan with Kumar Ramakrishnan on the violin and Kumar Rohit Ramanathan on the mridangam. Starting with a brisk Varanam in raga Mayamalavagaula, Savita showed a lot of energy and enthusiasm. She used her strong voice to the fullest and her music showed the confidence she has achieved through arduous practice. 'Gajavadanandana' (nattai), 'Chandrasekarendra' - (Hindolam), 'Amba Souramba'-(Arabhi) were some of the compositions sung by her. Special mention must be made of her alapana in Raga

FOR ALL YOUR DOMESTIC AND INTERNATIONAL TRAVEL ARRANGEMENTS

CONTACT

AUGUST TRAVEL SERVICE

Agents For INDIAN AIRLINES & JET AIRLINES

REGD. OFFICE :
3/15, ASHIANA, SECTOR 17,
VASHI, NAVI MUMBAI
PHONES : 2789 1970*2789 1972
2789 2451
GRAMS : AUGTRASERV

ALSO AT :
2/16, KABBUR HOUSE,
SION (E), MUMBAI-400 022.
PHONES : 2407 2984*2409 3573
2407 7750

'Yadukulakambodhi' which even connoisseurs rarely attempt. The composition -'Ennum oru dharam parkavendum' made the listeners feel - 'ennum oru dharam ketka vendum'. The main piece for the evening was 'Ninne-nambidenaiya'-(Simhendramadhyam) set to Misra chapu tala, in which both the vocalist and the violinist gave superb performance.

Violinist Ramakrishnan is a young artiste very often seen on the concert platform and deserves special encouragement. His 'Yadukulakambodhi' and 'Simhendra madhyam' raga handling proved that age is no bar when it comes to real talents. Youngster Rohit Ramanathan gave good support on the mridangam but unfortunately his instrument sounded odd and muffled.

Vocal concert by Kum. Vaishnavi Rajagopalan with Kum. Savitha Vishwanathan on the violin and Kumar Aditya Rajagopalan on the mridangam on the 5th day of the festival was the 'piece-de-resistance' of the entire 7-day session. The starting Varanam - Raga Vasanta itself set the right pace for delectable fare to follow. Gifted with a melodious voice. Vaishnavi's raga 'Shanmukhapriya' alapana was superb. However the following piece 'Siddhivinayakam' could have been sung in a slower pace to bring out the grandeur of the Dikshitar kriti. Saint Thyagaraja's 'Manasu Swadina' (Sankarabharanam-misra chapu tala) was handled in a grand style. The raga alapana was sung step by step slowly rising to a crescendo which brought out the vidwat in the youngster. The neraval and beautifully interwoven swaras rightly won the appreciation of the discerning audience. She wound up the concert with a Purandaradas rachana and a crisp thillana.

Violinist Kum. Savitha gave able support. The 'thani' by Kumar Aditya was short, crisp and apt, living up to the tempo of the program.

Kum. Veena Murthy sang on the sixth day of the festival, accompanied on the violin by Kum. Smriti Sundarajan and on the mridangam by Kum. Poornima Krishna. Kum. Veena has a sweet and husky voice with which she beautifully traverses the upper octave without shouting. Yet she can really put her voice to good use if she can sing more strongly without modulating too much so that the 'sahitya' comes out clearly and does not sound muffled.

Dikshitar's 'Siddhivinayakam' in Shanmukhapriya was sung in a majestic style. Mohana raga alapana though well set, lacked the strength due to over modulation and too fast brigas which were more like shivers than substantial 'akaras'. This was followed by the kriti-'Balaganapathim bhajeham'. 'Manam urugi Padugiren;- (Kharaharapriya) and 'Shankarashrigirinadha prabho' (Hamsanandi) were some of the other compositions ably sung by her. Purandaradas's-'Bharatideviya Nene' in Geervani raga was taken up as the main fare for the evening. The neraval and swaras were nicely presented. Special mention must be made of Kum. Veena's strong laya sense. She wound up the concert with a Purandaradasa rachana - 'Venkataramana ni Baro' in Saveri Raga and a crisp 'thillana' tuned by her Guru Shri T.S. Anantharama Bhagavatar.

Smriti Sunderajan's 'Mohana' raga and 'Geeravani' raga alapans on the violin are worth mentioning for her creative 'sancharas'.

Kum. Poornima on the mridangam played a very scintillating 'Thani' which was well sketched out with dexterous strokes. She has good shruti sense which is often ignored by young mridangists.

The final day of the festival session featured Devotional songs by Smt. Sushila Acharya, Kum. Ujwala Acharya and party. The team sang Purandaradas rachanas with great synchronization and in harmony.

The Mysore Association, Matunga, Mumbai must be congratulated for arranging this program festival specially devoted to young talents. The audience who attended in decent numbers and the general ambience and sound system in the conference hall deserve special mention. Such encouragement by established organization is a must to help bring out new talents to the dais and preserve the rich heritage of our Classical Music.

Review by:

Vainika Smt. Lalitha Arun Bharadwaj (Adv.)
(Correspondent 'Shanmukha' of Shanmukhananda Sabha)

Congratulations

Dr. H.S. Srinivas

Dr. H.S. Srinivas was awarded best Engineering Teacher award of Government of Maharashtra for the year 2002-03. This award is for his meritorious service for 33 years at V.J.T.I. Matunga wherein he served in various capacities like Professor in charge of Industry-Institute Interaction, Head Production Engineering Department, Vice Principal and Office in charge of Centralised first years Engineering admissions for ten years since 1993.

He has also served University of Mumbai in several capacities as Dean, faculty of Technology, Senate Member, Member of Academic Council, Chairman Board of Studies, etc.

The award was conferred on him at a special Government function on September 5, 2003 (Teachers' Day) at Pune by the Governor of Maharashtra H.E. Mobamad Fazal.

Dr. Srinivas retired from V.J.T.I. recently. He is at present working as Principal, Watumull Institute of Electronics Engineering & Computer Technology, Worli. Dr. Srinivas has been associated with many cultural & educational organisations. He is presently the Vice President of the Mysore Association and NKES. A multifaceted personality, he has been an active figure in the Kannada Theatre activities of Mumbai. He is also connected with many professional societies.

Nesaru congratulates Dr. H.S. Srinivas and whishes him all success in the years ahead.

GANDHI JAYANTHI CELEBRATED WITH ' MAHATHMANJALI'

On the occasion of Gandhi Jayanthi on 2nd October 2003, The Mysore Association, Bombay and Sri Raja Rajeshwari Bharata Natya Kala Mandir jointly presented ' Mahathmanjali ', a Bharatha Natyam ensemble based on the ideals of Gandhiji.

Realizing the need for remembering Gandhi and his ideals in today's world full of troubles and turmoil, the dance troupe of Sri Raja Rajeshwari, under the able guidance of Guru Kalyana Sundaram Pillai had worked out a beautiful ensemble, using the songs of great poets like, Tukaram, Meera, Narasi Mehta and Bharathiar to bring

home the ideals of Gandhi. Gandhi's emphasis on simple living, love and concern for all, non violence, alleviation of poverty and social ills like untouchability were portrayed well using the works of these poets. Freedom for Gandhi was not merely a political freedom. It was freedom from these ills, which were plaguing our society. Vasumathi Badrinath's vocal, supported by Ranjini Ramakrishna on violin, Hema Balasubramaniam on flute and Hari krishna on Mridangam provided a rich musical background to the event. Gurus Kalyana Sundaram and Vasanth were on Natuvangam. A large and appreciative audience enjoyed the event.

At the commencement of the function, the gathering recalled the Gandhian - Dr.V Subramaniam - it had lost recently and paid homage to the departed soul by observing a minute's silence.

Association Gifts Hindi Plays

The Karnatak Natak Academy has brought out 5 publications of Hindi plays, which are translations of popular Kannada Plays. These have been published for The Karnatak Natak Academy, by Bharath Yatra Kendra of Bangalore. Some time back, these books were released at Mumbai in a theatre festival jointly organized by The Mysore Association, Bombay and the Prithvi Theatre and eminent theatre personalities like B.V. Karanth, Nadira Babbar, Jayadev Hattangadi, Sanjna Kapoor and many others participated.

Bharath Yatra Kendra had donated some copies of these books to the Mysore Association with a request that these should be put to good use. Hence, when IPTA held their intercollegiate Drama Competition in September, the Mysore Association and Bharath Yatra Kendra thought of giving each participant of the competition and IPTA a set of these five plays. When we informed IPTA about this and requested them if they could fit this into their programme, they were very happy and readily agreed. Accordingly, on 19th September 2003, along with the various awards that were distributed to the winners in the competition, a set of these plays was given to all the participating troupes. In all 17 colleges had taken part in this competition.

IPTA has been conducting these competitions since the last 32 years. A large number of colleges participate in the competition and the overall quality of production, presentation and acting is very commendable. This is a great form of encouraging and promoting theatre activity in students and we are happy to be associated with this since the last two years.

Shri Abid Razvi of IPTA Presenting the plays to one of the participants of the Competition. Smt. Sulabha Arya is inth background.

CONGRATULATIONS

Shri Chetan Prasad has completed his Ph.D. in Electronics related subject from Arizona state University at a very young age of 27 years. U.S.A. at a very young age of 27 yrs. The subject of his thesis was energy relaxation in "Two-and-one dimensional Indium Callium Arsenide Quantum Well Structure"

Chetan has always been a bright student and excelled in his studies in school & college. After completing B.E. in Electronics & Telecommunications from Bombay University, Chetan went to U.S.A. to peruse his studies in Aug. 97. He did his M.S. from the same university in Jan. 2000.

Chetan has been good in Music too and is a part of the student cultural group of his university. Chetan's parents Shri M.A.N. Prasad & Smt. Bharathi Prasad have been active with the Mysore Association's Cultural wing for over 25 years.

Nesaru congratulates Chetan and wishes him bright future.

ಉದಯವಾಣಿಗೆ 'ಡಾ। ಹರಿವಂಶರಾಯ್ ಬಚ್ಚನ್ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ಪೀಕರ್ ಅರುಣ್ ಗುಜರಾತಿ ಅವರಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಡಾ। ಹರಿವಂಶರಾಯ್ ಬಚ್ಚನ್ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ಉದಯವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ ಟಿ. ಸತೀಶ್ ಯು. ಪೈ.

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವ 'ಡಾ। ಹರಿವಂಶರಾಯ್ ಬಚ್ಚನ್ ಪತ್ರಿಕಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ' ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಉದಯವಾಣಿ'ಗೆ ದೊರೆತಿದೆ 'ಉದಯವಾಣಿ'ಯ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ ಟಿ. ಸತೀಶ್ ಯು. ಪೈ ಅವರು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾರಂಭವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ಪೀಕರ್ ಅರುಣ್ ಗುಜರಾತಿ ಅವರಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಮುಂಬಯಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ 'ಆಶೀರ್ವಾದ್' ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಎಚ್.ಬಿ.ಎಲ್. ರಾವ್

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಬಿ.ಎಲ್. ರಾವ್ ಮುಂಬಯಿಯ ಚಿರಪರಿಚಿತ ಕನ್ನಡಿಗರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶ್ರೀ ರಾವ್ ಅವರಿಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿದವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೇಸರು ಅವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಶುಭವನ್ನು ದೀರ್ಘಾಯುವನ್ನೂ ಕೋರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ಉದಯವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಡಾ। ಜಿ.ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯ ಅವರ ಲೇಖನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಏನೆಲ್ಲ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಎಚ್.ಬಿ.ಎಲ್. ರಾವ್ ಅವರು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ. ಎಚ್.ಬಿ.ಎಲ್. ರಾವ್ ಅವರ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದ ತಕ್ಷಣ ನಮಗೆ ನೆನಪಾಗುವುದು ಅವರು ಮುಂಬಯಿ ಮಹಾನಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ, ತುಳು ಪರ್ಬ, ಪದವೀಧರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಮಿತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಳಗ, ಶಿವಳ್ಳಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಪ್ರವಚನ ಸಮಿತಿ ಹೀಗೆ ಈ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾ ಹೋಗಬಹುದು. ಒಂದು ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಾಡಬಹುದಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವರು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಐದು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಯಾರು ಒಪ್ಪಲಿ, ಬಿಡಲಿ ತಮ್ಮ ಪಾಡಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಅವರ ಸಾಹಸಿ,ಒಂಟಿ ಸಲಗ. ಯಕ್ಷಗಾನ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ತುಳುಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ಸುಶಿಕ್ಷಿತರನ್ನಾಗಿ ಸದಭಿರುಚಿಯ ಸಹೃದಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಅನುಕರಣೀಯ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಸೇವೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ ಎಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದರೂ ಇಪ್ಪತ್ತರ ಯುವಕರೂ ನಾಚುವಂತೆ ಚುರುಕಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮೂಲ್ಕಿ ಸಮೀಪದ ಹೆಜಮಾಡಿಯಲ್ಲಿ 1933ರ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 20ರಂದು ಅವರ ಜನನ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಂಸಾರ. ತಂದೆ ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತರು. ಮೆಟ್ರಿಕ್ ವರೆಗೆ ಊರಿನಲ್ಲೇ ಓದಿದರು. ಮೆಡಿಕಲ್ ಓದಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಕೈಗೂಡಲಿಲ್ಲ. ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಹೊಟೇಲೊಂದರಲ್ಲಿ ದುಡಿದು 1957ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಸೇರಿದರು. ಅಲ್ಲಿನ ವಸತಿಗೃಹವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಜತೆಗೆ ರಾತ್ರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ಸೇರಿ ದುಡಿದರು.

ರಾಯರಿಗೆ ಆಟ - ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ. ಆಸಕ್ತರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ 'ತರುಣ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮಂಡಳ'ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಶಿಕ್ಷಕರೊಬ್ಬರ ಜತೆ ಸವಾಲು ಹಾಕಿ ವೇಷ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಕಾವು ಕಣ್ಣಾರಿಂದ ಕುಣಿತ ಹಾಗೂ ಕುಂಬಳೆ ಸುಬ್ಬರಿಂದ ಸ್ವತಃ ವೇಷ ಹಾಕುವುದನ್ನು ಕಲಿತರು, ವೇಷ ಮಾಡಿದರು.

ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜುಗಳ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ ಯಕ್ಷಗಾನಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಬುಲಾವ್ ಬರತೊಡಗಿತು. ಶಾಲೆ, ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು 1973ರಲ್ಲಿ 'ಪದವೀಧರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಮಿತಿ'ಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಕಲಿತರು. ಮುಂದಿನದ್ದು ಈಗ ಇತಿಹಾಸ.

ಅವರು ಮಿತ್ರರ ಜತೆ ಸೇರಿ 1983ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮ್ಮೇಳವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದರು. ಅದೇ ಪ್ರಥಮ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ'

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಪಾವಂಜೆ ಗುರುರಾಯರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಮುಂದೆ ನಿಂತು ಹೋಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಪದವೀಧರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಮಿತಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈ ವರೆಗೆ 23 ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ 114 ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಬಣ್ಣಗಾರಿಕೆ ಆಡಿಯೋ, ವಿಡಿಯೋ ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಮಾಡಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದು, ಸತತ ಎಂಟು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಬಾಗವತ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಆಡಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದು, ಯಕ್ಷಗಾನದ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪಮ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ 31 ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಣ ಪದಕ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದ್ದು ಸಮಿತಿಯ ಇತರ ಕೆಲವು ಸಾಧನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಳಗ,ತುಳು ಪರ್ಬ, ಎಚ್.ಬಿ.ಎಲ್. ರಾವ್ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಹಲವರ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿತ್ತ ರಾಯರು ಸಂಘಟನೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಗೆ ಚಕ್ರ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಿರುವು ಕಾರಣ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿಚರಿತೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಪಿಎಚ್‌ಡಿಯೂ ಮುಂದುವರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಈ ಸಂಶೋಧನೆ ಪೂರ್ತಿಗೊಂಡಿರುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಸದ್ಯ. ತುಳು ಪಾಡ್ದನಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿ ಸುರುಳಿಯಾಗಿ ಹೊರ ತರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

- ಡಾ। ಜಿ.ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯ

OBITUARY

B.V.K. SHASTRY PASSES AWAY

Well-known art critic and writer B. V. K. Shastry passed away on 22nd September 2003, at Bangalore. He was 87 and was ailing for the past two years.

Writing under the name of BVK and Murali, he had covered various fields of art, like Hindustani & Carnatic music, dance, drama. painting, sculpture and photography, over the last 5 decades. An artist himself. He had deep insight into many of the art forms and was an erudite scholar. Those who knew him well, often called him as a walking encyclopedia.

During the past six decades. he had won the admiration of artists and connoisseurs of arts through his writing in several leading publications like Deccan Herald, Prajavani, Sudha, Illustrated Weekly of India, and such others. He had authored several books on art which are considered as classics. He was instrumental in guiding and promoting the growth of two generations of artists during these decades.

He was on various committees connected with art, such as the AIR's Main Audition Board, General Council of Sangeet Natak Academy, Indian Council for Cultural Relations, South Zone Cultural Centre, Lalitha Kala Academy, Kalidas Samman Committee, Committee for Festival of India in Germany, International Puppet Festival, International Dance and Music Festival, etc. Promotion of art was his main aim and he was very committed to this cause. During his tenure in the various committees, he has tried and brought about many changes that have benefited the art and artist community. He had received many honours and awards for his outstanding contribution to the cause of promoting art.

BVK was a great well wisher of the Mysore Assocoation, always willing and ready to help us with his guidance and suggestions. Our members will recall the felicitation of BVK along with Kishori Amonkar and Pandit Nikhil Ghosh, during "Nada Karnataka 89" a Music Festival of Young Artists organized by the Assocoation in the year 1989

Artsts and art world will miss BVK. This void can not be filled easily.

DR.V. SUBRAMANIAM

Well known Gandhian, able administrator and a great promoter of arts & culture, Dr.V. Subramaniam passed away on 29th September 2003. He was 84.

Dr.V. Subramaniam joined the Indian Administrative Service in 1948 and served in various capacities, in the State and Central Governments, till 1977. In 1980 he was elected to the Maharashtra Legislative Assembly and he later became a minister in the Maharashtra Cabinet, holding several important portfolios.

Dr. Subramaniam was the President of Sri Shanmukhananda Fine Arts & Sangeetha Sabha for over 25 years. He was also a trustee and Hon. Director of Yashwantroa Chavan Prathishthan, vice president of Indian Institute of Public Administration, Gandhi Smarak Nidhi and Hon. Director of Jamanlal Bajaj Foundation. In all the fields he was connected with, be it politics or administration or art & culture, Dr. Subramaniam has made a large contribution and left a distinct mark through his commitment and dedication. His passing away has created a great void, which can not be easily filled.

He was a well wisher of our organization, always willing to help us with his suggestions and guidance.

In this hour of grief, our thoughts are with his family members and Nesaru prays that they be endowed with the strength to bear this loss with fortitude.

WILSON JONES PASSES AWAY

The first Indian to become a world champion, Wilson Jones, the ace billiards and snooker player, dies on Saturday the 4th October 2003, after a prolonged illness. HE was 81.

Jones, who won the world Amateur Billiard Championship title at Kolkata in 1958, won his second world title six years later at New Zealand and was the National Billiards Champion twelve times and the National Snooker Champion five times. A committed player, he spent his later years in coaching and had the credit of producing many state level champions. He was the recipient of many awards and honours.

Wilson Jones had played many times at the Association and with its billiard players and had a great affinity for the organization. Few months ago, one of our senior members, who had personally known Wilson Jones, initiated raising funds for Wilson Jones. Many other members playing billards readily joined him. The Assocoation also added its contribution to this fund and we presented the same to Wilson Jones along with a card wishing him early recovery. We recall here the kind enquiries made by Wilson Jones about the Assocoation and old friends, when Madhusudhan had met him to hand over our cheque.

Nesaru prays that his family members be endowed with the strength to bear this loss.

TRIMURTI

JEWELLERS

GOLD AND DIAMOND ORNAMENTS

460/4, Venkatesh Niwas,
Ground Floor, Bhaudaji Road,
Opp Mysore Association,
Matunga (C.Rly.) Mumbai-400 019.

Phone : **2402 3485**

VANISHING TRADITIONS IN MUSIC
REMINISCENCES OF MUSIC IN MYSORE

- B.V.K. Shastry

Tradition is defined as a belief or practice handed over from generation to generation. In the context of music we may say it is the continuation of the forms, values, beliefs created long ago, from generation to generation, of course each generation addition something of its own and enriching the art. This has been a continuous process especially when music was an integral part of our life. Sound of music seemed to accompany every activity. In my younger days the day would start for instance to the sounds of the Udaya raga. Old and senior ladies at home started their daily chores singing the songs in Udaya raga (Raga Bhoopala) which was meant to awaken the lord. Their mellow strain had a haunting effect on other members of the family who were sleeping or at a drowsy stage before fully awake. Then the other members of the family usually mumbled ancient verses in praise of the lord with a tune. Then there was the daily worship of the family deities when the senior member who was in charge of the worship rendered verses tunefully. And in the final stage the ladies also joined singing appropriate songs to the occasion. In the evening again there would be a brief worship and arati when the ladies again joined singing arati and other songs appropriate to the occasion. On Saturdays there would be a bhajan session when the whole family and even visitors joined in a group singing of devotionals. While this was more or less a daily routine there were special occasions like the Vratas when the home resounded to the sweet melodies of numerous songs related to the principal deity of the Vrata. There were social occasions too like the Namakaranam, Aksharabhyasa, birthday rituals, upanaynam, marriage etc. When one heard numerous songs relating to those events rendered by the melodious voices of the ladies. There were separate songs relating to the various rituals. And thus each event more or less resounded with music and verses sung mostly by ladies and sometimes by the men too. Thus music was all pervading in the lives of the people.

Music was not absent outside the precincts of home. There were processions connected with marriages and religious processions always preceded by the high pitch music of the Nagaswaram. They usually played Tyagaraja which they had learnt and some other kritis they had picked up by listening to gramophone discs. And one could not forget the beggars whose motto seemed to say it with a song. Mostly it was solo and occasionally they came in groups singing the songs together. These songs were mostly from the rural areas or even impromptu, pleading for the charity of the owners whose homes they visited. And one could not miss the strains of Nagasvaram emanating from temples. Whatever its status and resources each temple had a Nagasvaram party who played tunes appropriate for the occasion of several daily rituals and worship. And there was a particular type of music that was seasonal.

As a tribute to BVK, we reproduce one of his article, from the compliation of his writngs in" Murali Vani" a special volume brought out by The BVK Shastry Felicitation Committee.

Just behind our home started the area mostly the farmer communities lived. One could not miss the slow and sweet drawl of the songs accompanying the grinding of Ragi sung by a single lady or two ladies together. And there were seasonal songs too like the 'Kontammana Pada' that was sung by a group of ladies during the month of Kartik. A single or series of earthen lamps were lit late in the night and all the women folk gathered around and sang this number which was in praise of Kunti the mother of Pandavas. The sweet strains emanating from voices whose tone was not cultivated but natural; left a haunting effect. And during Sravana Bhajana parties came in the streets. These Bhajana groups were formed from all sections of the society. The songs were mostly from the Haridasa tradition but there were songs also from other traditions like Siva, Sakti, Avadhuta etc. rendered by these parties. Supported by Harmonium and Tabla both tied to the waists of the players, and a lamp preceding, the Bhajana parties sang with a fervour and sometimes with gusto. The full throated singing of the members enthused some bystands too to join when the party wended its way through the streets. I remember particularly parties from the Harijan colony whose members were endowed with clear ringing voices and the collective singing was haunting in effect. It was customary for the party to halt at cross-roads and it was mandatory for people who passed that way to drop coins in the lamp. Some of them also joined in the singing with the group.

And then there were some programmes that acted as a bridge between music and literature. The first of them is Gamaka. In the context of music, Gamaka is defined as ornamentation. But in Karnataka it was the age old art where the ancient classics were recited musically. It was a combination of speech and song. While the song part rendered the verses musically, set to pre-ordained ragas, the speech part gave the explanation and commentary. Old Kannada classics like Adi Purana of Pampa. Girija Kalyana of Harihara, Basavapurana of Bhima Kavi, Prabhulinga Leela of Chamarasa, Channabasavapurana of Virupaksha Pandita, Mahabharata of Kumara Vyasa, Jaimini Bharata of Lakshmeesa, Ramayana of Torave Narahari, Rajasekhara Vilasa of Shadaksharadeva, Bharatesa Vaibhava of Ratnakaravarni etc. were the popular works that were taken up for this musical recitation. In fact some of these works that were printed from the old manuscripts even carried the name of the raga in which it was to be rendered at the commencement of each chapter. Gamaka programmes were organised during both social and religious events and in the former case whenever a sizeable section found leisure and were in a mood to savour the work or recapture its beauty and message, and as a part of the event in the later case. Any public place, like the Chavadi the meeting place of the village, a temple, any patron's residence or even a spacious jagali or Pial was enough for a Gamaka session depending upon the numbers in the gathering or the importance of the event. While Gamaka was mostly treated as a noble pastime, sometimes it also acquired ritualistic overtones. Suppose when an interested patron desired to have the recitation of Gamaka as a part of some

spiritual event, it started with appropriate rituals like the invocation of the blessings of the gods, the propitiation of the Ganapathi and prayer for Saraswathi etc. The Gamaki seated at one end of the hall had the assigned work before him while oil lamps were placed on either side. After each chapter there would be mangalarathi and at the conclusion of the day's portion of recitation, there would be another mangalarathi and distribution of prasadam. In the day of the conclusion of the recitation of the entire work, another elaborate worship and managalarathi followed and in some cases with annadaana or the feeding of the devotees.

Gamaka vaachaana had been so closely woven into the social fabric of Karnataka that it was popular among all classes. And even a modest hamlet could boast of a Gamaki either independently or the school master himself could be a Gamaki Kumara Vyasa Bharata was the most popular and much reverred classic. Besides the several episodes which were too well known to the people, the chapter especially relating to the Vidura neethi served to buttress the moral standards of the people. I remember an instance which exemplifies this. Once travelling in a bus covering rural area, I found some people getting into it at some village on the road. Among them was an old Muslim who looked like a saint, with his flowing white beard and spotlessly white dress including the turban. The bus had to pass through a Taluk head quarter where all these people got down. Because the bus was to halt at that place for some time being the lunch of the driver and conductor, I got down to stretch myself. And going near the Taluk office I found a crowd had collected under a tree. Curiosity drew me there. To my surprise I found that the Muslim gentleman was addressing a crowd of villagers who came in the same bus. He was reciting verses from the Vidura neethi of Kumara Vyasa Bharata, explaining each line also with commentary and admonishing the villagers. It seems they belonged to two parties to a dispute which had been filed in the Tahsildars court. They had already undertaken half a dozen trips to several adjournments. Quoting relevant verse the Muslim was admonishing the villagers how they had lost their peace of mind and ruining themselves through this dispute which had to be solved through mutual discussion with a spirit of give and take. There were a good number of muslims too who were well versed in this classic.

Next was Yagshagana. There were two varieties here. One was a visual presentation on the stage. Another was a musical recitation done at Home mostly by a group of ladies. Here the musical content was more. The work contained besides prose, verse and also a good number of songs. The story unfolded through these forms sung in time honoured ragas indicated by the author. Though texts were also placed before the principal vocalist, she had learnt the whole piece and memorised it. Here even prose was sung with a raga. The prose part served the function of a commentary of the Gamaka. While the vocalist narrated and unfolded the story through these forms, at some places the other ladies who had gathered to listen also joined and the collective singing had an enlivening effect. The recitation of the Yakshagana, though considered as a pastime, had also ritualistic overtones, like the Ganapathi pooja, mangalarathi after each episode and a function and distribution of prasadam after completing the recital of the entire work.

And then Harikatha or Kathakalakshepa. This form was very popular throughout Karanataka. This had a more polished musical content. The story was expounded through many froms like Shloka, Vrita song and also classical compositions. The narration was interpersed with numerous interesting upakatha or stories so that the entire performance held the attention of the audience. Harikathas were usually held in the evenings going far into the night depending upon the mood of the performer and the receptivity of the audience. In many mathas, and some homes of rich patrons, the jagarana of Ekadasi or Sivaratri was celebrated through the Harikatha. Another favourite place for the exposition was the village Ramamandir. Like the Chavadis most of the major villages and towns in the interior had also Ramamandirs decorated with paintings of deities with a large size painting of Ramapattabhishekam in the middle. It was the abode of the weekly bhajan sessions on Saturday evenings. On the day of Ekadasi Harikathas were performed through donations from patrons. And this was mandatory during the Ramanavami festivities which had a long time tradition in Karnataka. Except for those affluent institutions which could afford to organise music concerts, all the other Ramamandirams organised Harikatha performance during those ten days of Ramanavami. A Harikatha Vidwan well-versed in music and with considerable oratorial skills could hold the audience spell bound throughout and would also earn considerable amount through the circulation of the arati plate besides the usual fee. But Kathakas who did not have the skill would circulate the arati plate whenever they saw the audience moving away in the fringes to collect as much possible. Some wily Katha Vidwans would do this circulation of the plate several times during the performance. Harikatha required the knowledge of music and oratorial skill, depth of knowledge in several languages like Sanskrit, Telugu, Tamil etc. besides Kannada, scholarship in Paranas and allied works so that they could make the whole performance interesting and informative. But that scholarly tribe of Harikatha vidwans is disappearing fast.

Two other forms that generated and sustained interest in music were traditional drama and Yakshagana or Bayalata as it was called because the plays were performed in open. Traditional dramas were influenced by ancient Sanskrit drama. Many of the actors playing major roles were well grounded in classical music. The drama was heavily laced with music most of which was in classical ragas. Most of the characters would burst into a song at any moment and sometimes the villain or any other character would sing lustily even when he was to die or in death throes and breath his last with a song on his lips. But the songs coming at appropriate or inappropriate times carried the very essence of the ragas. And when two characters indulged in what was called as 'dialogue' that a singing alternatively they improvised with all vocal gyrations and introduction of exotic tonal shades. Kannada stage was ideal ground for experiment in music and the actors also utilised the opportunity well.

Yakshagana was on a different plane.

It was folk theatre. It has also its quota of songs and free running versus. And music, though based on the classical, nevertheless had some crudity in tune with rural taste. There was more of rhythm and its variation because the characters besides acting also danced. Thus music so closely integrated into the life of the people, naturally inculcated an interest and also taste for the art in the people. Those who improved their taste and got better informed through constant exposure attended concerts of classical music.

My earliest remembrance of a classical music concert was of Bidaram Krishnappa. It was about seventy years ago. The picture is still vivid in my memory. Krishnappa was fair complexioned, a thick white moustache gracing his upper lip. He was wearing a lace turban as befitting at Vidwan of the Palace. He was dressed in a close collar coat and lace dhoti with an angarekhu. It was an imposing personality automatically commanding respect. Just behind on either side two disciples were playing Tamburas. On his right was seated the Violinst, one of his discip0les, the blind A.S. Shivarudrappa. And on the other side was seated the percussionist Nanjappa playing Tabla. Krishnappa had a booming voice which was powerful and clear even in the high pitch. Other concerts during that time were not much different except for different figures. In a concert during those days the vocalist was always supported by two tamburas, one Violin and One Tabla. For a long time i.e. till the ninteen twenties, the musicians were supported by only Tabla and not Mrudangam as it is practice now. The musicians were familiar with Mrudangam no doubt. One of the Travancore brothers in the Mysore darbar played Mrudangam. But the musicians performed Tabla both in Mysore and Bangalore. It was after the arrival of Muthuswamy Thevar and his appointment as the Place Vidwan, the musicians started availing the support of Mrudangam. Now Tabla is played to support only Hindustani or Light music. All the performers of classical Karnatic music have the support of Mrudangam now. During those days microphones were unknown. Therefore vocalists had geared their voices to a fairly high ṣhruti-Black two. Naturally the voices had tension and could give full blooded forms to the ideas. The duration of a concert too would be not less than four hours. And the ragas were treated in an expansive form. Most of the compositions for them served as themes for spontaneous and impromptu improvisations through neraval and rounded off with attractive swaraprastara.

I remember numerous occasions of this nature. It was a concert of Mysore Vadudevachar. He started with the usual Varnam and next his own composition invoking the blessings of Ganapathi and then took up the Kriti 'Mayatheetha Swaroopini' of Tanjavur Poonaiah Pillai. After the Pallavi he sang the Charanam starting as 'Mayamalava Gaula Deshamuma' and took this part for improvisation. There was a virtual flow of designs, some on predictable lines and more spontaneous and unanticipated. There was no dull moment and by the time this stage passed nearly two hours had passed. I have witnessed such expansive exposition of ragas by other musicians too. And people avidly listened and enjoyed such new experience in Raga and swara. And one or more compositions enroute would be subjected to such treatment finally leading to the high watermark of the concert: Alapana, Tanam and Pallavi. Though each of these three elements were to receive equal attention it all depended upon the musician too especially for which of them he was partial. In the case of Bidaram Krishnappa for instance, he sang a spacious alapana followed by Tanam more or less as a routine. And Pallavi was subjected to a spacious treatment. In the case of Vasudevachar there was special emphasis on Tanam where he presented an astonishing varieties sometimes simulating various gatis and the neraval of the Pallavi was attractive as much on the play of the words as the melody. This part was not standardised form but carried an individual stamp of each musician.

One other aspect of these concerts which I attended during my student days was the correct sruti pramana. As student of music were never missed the concerts of senior vidwans. More often when a person like Vasudevachar started an alapana and dwelt for some time on the lower Nishada, middle Rishabha, Gandhara etc. there was a competition among us about which raga would be emanating on the basis of the intonation of this one swara itself. Our guess would be mostly correct. And once when I asked Acharya how could that happen, he said it all depends upon the correct sruti pramana. The ragas like Sankarabharanam, Kalyani or Hamsadhvani all have Kakali Nishada. But there is a slight difference in the scruti pramana and which gives the correct form and character to these ragas. One has to acquire this through hard practice and constantly listening to the music of great figures. As said already, most of the concerts were of a duration between four and five hours. Towards the post Pallavi part if the musician was well versed in sahitya he used to sing a Slokam in ragamalika and others rendered devotions of mostly Haridasa. Very few sang the highly nomantic javalis.

Thus one could see that these music concerts of olden days were a real aesthetic experience in space and time. For some it was also a spiritual experience in that the compositions glorified deities and many musicians performed with a fervour and spirit of devotion. And the disparity between the music of those times and now is fairly wide. In brief among the vanishing traditions the first one is the disappearance of music from one life. We no longer hear songs emanating from people as a part of their lives. One of the recent marriages I attended could be an instance. Among those well dressed ladies present not cone could render an arati song let alone other songs appropriate to the various stages of the marriage. Two old ladies from among those present came forward to perform the arati with appropriate songs. Later they also regaled the people who had gathered there with songs related to the in-laws which were so full of fun. While all the assembled maidens enjoyed the fun not one of them knew these songs nor they were inclined to learn. And the position at other situations or places like temples is pathetic. Even in the marriages where Nagasvaram music is mandatory, it has been casual than serious. In one marriage I heard the Nagasvaram party playing 'Idi Nyayama Sri Ramachandra' the entire party including the Nagasvaram were blissfully ignorant of the irony. In some marriages, cassette has been substituted

for Nagasvaram wherever necessary. The concerts have become anaemic and provide capsule versions. And where the accompanying instrumentalists were functioning as supports, now they try to dominate.

One more interesting feature I remember in Mysore's Music was the performance of Jalatarang. Its entry into Mysore is interesting. Ustad Moula Bux of Baroda came down south not only to study Karnatic music but particularly the playing of Vina. He had been appointed as a Darbar musician by the Maharaja. Once he gave performance on Jalatarang. Till then neither the Maharaja nor the Vidwans of the palace had seen this instrument. Next day while in the midst of the Vidwans the Maharaja was speaking so highly of this rare instrument. Among the assembled was Vina Seshanna, who was not present during the previous evening's jalataranga performance. He requested the Maharaja to arrange for another performance. After the performance he suggested that the Ustad leave those cups of the Jalatarang behind. After a careful study of the function of the cups and mode of producing melody, next day Seshanna suggested that he was ready to perform on the Jalatarang. The Maharaja was surprised but arranged the performance. Needless to say Seshanna played beautifully, of course, the Karnatic music over this instrument. In addition he taught some other musicians of the Darbar to play Jalatarang. When he went to Ramanathapuram to give performances during the annual festivals, Seshanna also played Jalatarang besides the usual Vina. The Raja was so impressed that he requested to train one of the young musicians of his Darbar. Anayampatti Subbayar, who popularised it in south. Besides Seshanna, many other Vidwans of Mysore were also playing Jalatarang. But only a couple of them chose concert stage. B. Devendrappa to instance. Another one was Lakshminarayanachar, a Hotelier cum Jalatarang player. But that tradition has gradually disappeared with the older guard passing away. Another instrument which was being played the Mysore Vidwans was Swarabat, something like Sarod. But that generation of players has disappeared.

(Reproduced from JIMs, 1997 issue)

'ಅನನ್ಯ, ಅಭಿನವ'

- ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ| ಆರ್. ಗಣೇಶ್

ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದವರೆಂದೇ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿರುವ ಕ್ರಿ.ಶ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಾಬ್ದಿಯ ಮಹಾ ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಭಾಸ್ಕರಾಚಾರ್ಯರ ಬಗೆಗೆ ಅವರದೇ ಕೃತಿ 'ಲೀಲಾವತಿ'ಯಲ್ಲಿ ಕಡೆಗೊಂದು ಶ್ಲೋಕವಿದೆ. ಇದು ಬಹುಶಃ ಅವರದೋ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರೊಬ್ಬರದೋ ಪದ್ಯವೆಂದು ಊಹೆ. ಆ ಒಕ್ಕಣೆಯಂತಿದೆ:

ಅಷ್ಟೌ ವ್ಯಾಕರಣಾನಿ ಸಪ್ತ ಭಿಷಜಾಂ ವ್ಯಾಚಷ್ಟ ತಾಃ ಸಂಹಿತಾಃ

ಷಟ್ ತರ್ಕಾನ್ ಗಣಿತಾನಿ ಪಂಚ ಚತುರೋ ವೇದಾನಧೀತೇ ಸ್ಮಯಃ।

ರತ್ನಾನಾಂ ತ್ರಿತಯಂ ದ್ವಯಂ ಚ ಬುಬುಧೇ ಮೀಮಾಂಸಯೋರಂತರಂ

ಸದ್ಬ್ರಹ್ಮೈಕಮಗಾಧಬೋಧಮಹಿಮಾ ಸೋಽಸ್ಯಾಃ ಕವಿರ್ಭಾಸ್ಕರಃ॥

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಭಾಸ್ಕರಾಚಾರ್ಯರು ಕೇವಲ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಷ್ಟೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೂ ಏನೆಲ್ಲ ಆಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಎಂಟು ಬಗೆಯ ವ್ಯಾಕರಣಗಳಲ್ಲಿ, ಏಳು ಬಗೆಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಹಿತೆಗಳಲ್ಲಿ, ಆರು ಬಗೆಯ ತರ್ಕ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ, ಐದು ಬಗೆಯ ಗಣಿತ-ಖಗೋಲ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ, ಮೂರು ತೆರನಾದ ರತ್ನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಬಗೆಯ ಮೀಮಾಂಸದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವಿದ್ದುದಲ್ಲದೆ ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯವೆನಿಸಿದ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ಅರಿವೂ ಇತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅವರ ಲೀಲಾವತಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು, ಭಾಸ್ಕರಾಚಾರ್ಯರೆಂಥ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಬಹುಶಾಸ್ತ್ರ ಕೋವಿದರನ್ನು ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವುದು ಕಷ್ಟ. ಸುಮಾರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದ ಮಹಾ ಮಹೇಶ್ವರ ಅಭಿನವ ಗುಪ್ತಪಾದರಾದರೂ ಇದೇ ವರ್ಗದವರು. ವೇದ ಭಾಷ್ಯಾದಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಪಕರಾಗಿ 'ಸುಧಾನಿಧಿ'ಗಳೆಂಬ ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳ ಹಲವಾರು ವಿಶ್ವಕೋಶ ಸದೃಶವಾದ ಕೃತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಬರೆದ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನವರೇ ಆದ ಶ್ರೀ ಸಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು ಕವಿಗಳೂ ಕಲಿಗಳೂ ಆದ ಬಹುಶಾಸ್ತ್ರ ಕಲಾಕೋವಿದರು, ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮುಂಬೆಳಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದವರು. ಹೀಗೆಯೇ ಸಾಹಿತೀ ಸಮರಾಂಗಣ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾಗಿದ್ದ ಪರಮಾರಚಕ್ರೇಶ್ವರ ಭೋಜರಾಜನು ಹತ್ತಾರು ಶಾಸ್ತ್ರ-ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಬೃಹದ್ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬರೆದ ಮಹಾಪಂಡಿತ. ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರ ಶಾರೀರಕ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ ವಾಚಸ್ಪತಿ ಮಿಶ್ರರು ಸಮಸ್ತ ದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೋವಿದರಾಗಿದ್ದು ಆಯಾ ದರ್ಶನಗಳ ಬಗೆಗೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವೂ ಮೌಲಿಕವೂ ಆದ ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಧೀಮಂತರು. ಹೀಗೆಯೇ ಶ್ರೀಮನ್ನಿಗಮಾಂತದ ದೇಶಿಕರೆಂದು ವಿಶ್ರುತರಾದ ವೆಂಕಟನಾಥರೂ, ಅಪರಶಂಕರರೆಂದೇ ಆದರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ದೀಕ್ಷಿತರೂ ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯೀಂದ್ರ ತೀರ್ಥ, ರತ್ನಖೇಟ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದೀಕ್ಷಿತ, ಗೋವಿಂದ ದೀಕ್ಷಿತರಂಥವರೂ ಇದೇ ತೆರನಾಗಿ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರರೆಂದೆನ್ನಿಸಿದ್ದರೆಂಬುದು ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯು ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದಿದವನು ಆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲೂ ಅಸಮರ್ಥನಾಗುವನೆಂದು ಸಾರಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ 'ಏಕಂ ಶಾಸ್ತ್ರಮಧೀಯಾನೋ ನ ಗಚ್ಛೇತ್ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಿರ್ಣಯಂ' ಎಂಬ ಮಾತು ಹುಟ್ಟಿದೆ.

ಇದೀಗ ಕ್ರಿ.ಶ. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಾಬ್ದಿಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಸರ್ವ ತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರರೂ ಬಹುಶಾಸ್ತ್ರ ಕಲಾವ್ಯುತ್ಪನ್ನರೂ ಆದ ಮಹನೀಯರು ತಮ್ಮ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಆದರಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಡುವೆಯೇ ಸುಳಿದಾಡುವವರು ಉಂಟೇ? ನಮ್ಮ ಈ ನಗರ (ಬೆಂಗಳೂರು)ದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆಯೇ? ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ ನನಗೆ ಕೂಡಲೇ ಹೊಳೆಯುವ ಉತ್ತರ ವಿದ್ಯಾಲಂಕಾರ ಆಚಾರ್ಯ ಸಾ.ಕೃ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರೆಂದೇ. ಇವರು ದಿಟವಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಗೇ ಅಲಂಕಾರ ಪ್ರಾಯರು.

ಇವರ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹೇಗೆ? ಹೇಳದಿರುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಅವರದು ಬರಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲ, ಸಿದ್ಧಿ; ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾಸಮೃದ್ಧಿ. ಸಾರಸ್ವತ ಸುಧಾಬ್ಧಿ. ಇಂಥವರೊಬ್ಬಿಬ್ಬರನ್ನು ಪಡೆದರೂ ಸಾಕು, ಆ ನಾಡು-ನುಡಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥ ಗೌರವ ದಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಇಂಥವರೊಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈಚೆಗೆ ಅವರು ಕೈಗೊಂಡ ಮೂವತ್ತು ಸಂಪುಟಗಳಿಗೂ ಮಿಕ್ಕ ಋಗ್ವೇದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನಷ್ಟೇ ಗಮನಿಸಿ ಅವರನ್ನು ವೇದ ನಿಧಿಯೆನ್ನೋಣವೇ? ಆಯುರ್ವೇದವನ್ನೂ ಬಲ್ಲವರವರು, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಆಕರಕೋಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಹತ್ತಾರು ಸಂಪುಟಗಳ ಆಗಮಕೋಶ-ಪ್ರತಿಮಾಕೋಶ-ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪಕೋಶ-ದೇವತಾ ಕೋಶ ಸಮುಚ್ಚಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಸರ್ವಾಗಮನಸರ್ವಸ್ವವೆನ್ನೋಣವೇ? ಸಂಗೀತಾದಿ ವಿವಿಧ ಲಲಿತ ಕಲಾ ರಹಸ್ಯವನ್ನೂ ಬಲ್ಲ ಸಂಗೀತಕಲಾ ರತ್ನರವರು. ವೇದಾಂತ, ಮೀಮಾಂಸಾ, ನಿರುಕ್ತ, ಮಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ, ತಂತ್ರ ವಿದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಚೂಡಾಮಣಿಗಳೆನ್ನೋಣವೇ? ಜೈನ-ಬೌದ್ಧಾದಿದರ್ಶನಾಂತರಗಳ ಮೂಲ-ಚೂಲಗಳನ್ನೂ ಅರಿತುನುರಿತ ವಿಶ್ವಕುತೂಹಲಿಗಳವರು. ಶಿಲ್ಪವೇ, ಸ್ಥಾಪತ್ಯವೇ, ಚಿತ್ರವೇ, ಸಾಹಿತ್ಯವೇ, ಯಾವುದುಂಟು? ಯಾವುದಿಲ್ಲ? ಕಾಲೇಜಿನ ವ್ಯಾಸಂಗದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ

ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮನಶ್ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪೂರ್ವಾಪರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿದ ರಾಯರು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ ತೌಲನಿಕಾಧ್ಯಯನದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನೂ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟಿನಿಂದ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಮಾಡರ್ನ್‌ಸೈನ್ಸಿನ ವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಂಪರೆಯ ಕೊಂಡಿಗಳನ್ನು ಬೆಸೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಗ್ರಂಥ ರಾಶಿಯನ್ನೇ ಕಂಡರೆ ಅಣ್ಣಪ್ಪ ದೈವದಂಥ ಜಾನಪದ ದರ್ಶನವಿರಲಿ, ನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಭೆ ಎಂದರೇನು? ಎಂಬಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯಿರಲಿ, ಟಿಬೆಟನ್ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬಗೆಗಿನ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾ ಸಂಪುಟಗಳಿರಲಿ ಪೌರವ ವಿಜಯಾದಿಗಳಂಥ ಸಂಸ್ಕೃತ-ಪ್ರಾಕೃತ ರಚನೆಗಳಿರಲಿ, ಪುರಂದರ ದರ್ಶನಗಳಂಥ ಸಂಪಾದಿತ ಗ್ರಂಥ ರಾಶಿಯಿರಲಿ. ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸ ಹೊಳಹಿನ ಹಸುರುತನ ಎದ್ದೆದ್ದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಂಗೈ ಅಗಲದ ಪುಸ್ತಕಗಳಾದ ನಗೆಯ ನೆಲೆ. ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಜಯದೇವ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಅಶ್ವಘೋಷ ಅಂಥವುಗಳಿಂದ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಪ್ರೌಢ ಗಂಭೀರವಾದ ದರ್ಶನೋದಯ, ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ದಿ ಋಗ್ವೇದಿಕ್ ಥಾಟ್‌ನಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳವರೆಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಸಂಗದ ಮತ್ತೇಭವಿಕ್ರೀಡಿತವು ತಾಂಡವಿಸುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನವರ ಬರವಣಿಗೆಯೋ ಬಂಗಾರದ ಬೆರಗೇ ಸರಿ. ಅಂಥ ಹದ-ಪಾಕ, ನಯ-ನಾಜೂಕು, ಇನಿ-ಬನಿ, ಕಸುರಿ-ಕೌಶಲ, ಮಾರ್ದವ-ಸೌಷ್ಠವಗಳ ಆ ಪ್ರಸನ್ನಗಂಭೀರ ಶೈಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವೋ! ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿ (ರಾಯರು 'ಸುಖಿ ಪ್ರಾರಬ್ಧ' ಎಂಬೊಂದು ರೋಚಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ!) ವಿಮರ್ಶೆ-ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರ, ವಿವೃತ್ತಿ-ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ (ಈಶೋಪನಿಷತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಭಾಷ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ, ಬರೆದ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ವಿವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹ), ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ (ಶಾರದಾ ಪೀಠದ ಮಾಣಿಕ್ಯ, ಪುರುಷ ಸರಸ್ವತಿ, ಕಲಾವಿದ ಕೆ. ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಇತ್ಯಾದಿ) ಅನುವಾದ-ಸಂವಾದ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಬಾಗಿ ಬರುವ, ಬಳಸಿದಷ್ಟೂ ಬೆಳೆದು ಬೆಳಗುವ ಅವರ ಭಾಷಾ ಶಿಲ್ಪ ನಿಜಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ನುಡಿಯೊಡಲಿನ ರಸವಿಸ್ಮಯ. ವಿವಿಧ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಪರಿಣತಿ, ಬಹುಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರದೀಧಿತಿ, ಹತ್ತಾರು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನರ್ಗಳ ಪಾಂಡಿತಿ, ವಿವಿಧ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನಸಾಧನಸಂಪತ್ತಿ ಎಲ್ಲಿಂದೆಲ್ಲಿಗೆ ಈ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ! ಎಂಥ ಗಹನತತ್ತ್ವದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂದರ್ಭವನ್ನೂ ಅರಿಯಬಲ್ಲಬುದ್ಧಿ, ಆ ಅರಿವನ್ನೆಲ್ಲ ಅಡಕವಾಗಿ ಪ್ರಸಂಗೋಚಿತಪರಿಪಾಕದಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಲ್ಲ ಚಿತ್ತ (ರಾಯರ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಅಸಾಧಾರಣ, ಅದೆಷ್ಟೋ ಭಾಷಣಗಳನ್ನವರು ಬರಿಗೈಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ, ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಕೂಡ. ಉದ್ಧರಣಗಳೆಲ್ಲ ವಾಚೋವಿಧೇಯ). ಆ ಪ್ರಮೇಯ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ತಿಳಿತನ, ತುಂಬುತನ ಹಾಗೂ ನಳನಳಿಸುವ ಬೆಳಗಿನ ಬೆಡಗುಗಳನ್ನು ಬಗೆಗಾಣಿಸಬಲ್ಲ ಮನಸು - ಈ ಒಂದೊಂದೂ ರಾಯರ ವಿದ್ಯಾದೇವಾಲಯ ಗೋಪುರದ ಕಾಂಚನ ಕಲಶಗಳೇ ಸರಿ. ಅವರು ನಮ್ಮೊಡನಿರುವ ಸಂಚಾರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸರ್ವಸ್ವವೇ ಸೈ.

ಪ್ರೊ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರದು ಸ್ವಯಂನಿರ್ಮಿತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಪಾಲಕ್ಕಾಡು ನಾರಾಯಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಭದ್ರಾಂತ ನಾರದಮಹಾಸ್ಥವಿರ, ವಿನಯಚಂದ್ರಮುನಿ, ರಾಳ್ಲಪಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮಾ, ಕಲಾವಿದ ಕೆ. ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಹೆಮ್ಮಿಗೆ ದೇಶಿಕಾಚಾರ್ಯರಂಥ ಅನೇಕ ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕ ಗುರುಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿ ''ತಸ್ಯ ಮೇ ಸರ್ವಶಿಷ್ಯಸ್ಯ ನೋಪದೇಶದರಿದ್ರತಾ'' ಎಂಬಂತಿದ್ದರೂ, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಕುರುಡಾಗಿ ಗಂಟುಬೀಳುವವರಲ್ಲ. ನಿಸ್ಸ್ಪೃಹರಾಗಿ ಅನುದಿನವೂ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆಸಕ್ತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಾಠ ಹೇಳುವ ಆದರ್ಶ ಗುರುಗಳಾಗಿ ಶಿಷ್ಯವತ್ಸಲರಾಗಿ ಗೌರವ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದೂ ಯಾವುದೇ 'ಮಠ'ವನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರು ಇವರಲ್ಲ.

ತಮಗೆ ಸಂದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗಾಗಲಿ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳಿಗಾಗಲಿ, ಸಮರ್ಪಿತ ಸಮ್ಮಾನಗಳಿಗಾಗಲಿ ನಿವೇದಿತನೀರಾಜನಗಳಿಗಾಗಲಿ ಅವರು ಬಗೆತೆತ್ತದ್ದಿಲ್ಲ, ನಗೆಬೀರಿದದ್ದಿಲ್ಲ. ಅಕಾಡೆಮಿಗಳ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯೇ? ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸತ್ಕಾರವೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಮನ್ನಣೆಯೇ? ಸರ್ಕಾರದ ಸಮರ್ಚೆಯೇ? ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸತ್ಕಾರವೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಮನ್ನಣೆಯೇ? ಸರ್ಕಾರದ ಸಮರ್ಚೆಯೇ? - ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅವರು ನಿಷ್ಪಂದರು. ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಹಲವರು ಅಭಿಮಾನಿಗಳು ಸೇರಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಿನದೂ ಆದ ಸಂಭಾವನ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಬಗೆಗೊಂದು ವಿಚಾರ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹರಸಾಹಸ ಮಾಡಿದೆವಾದರೂ ಅವರು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನಿಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ ರಾಯರ ಪೂಜಾವಿಮುಖತೆಯ ಆಯಾಮ ಅರಿವಾಗದಿರದು. ಅವರ ವ್ಯಾಸಂಗ ಲೇಖನ ಉಪನ್ಯಾಸ ಪ್ರವಚನಗಳೆಲ್ಲ 'ಸ್ವಾಂತಸ್ಸುಖಾಯ' ಸಾಗುವ ಲೀಲಾಖೇಲನ. ತಾವು ಬರೆದ ಅಸಂಖ್ಯ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ('ಸುಧಾ' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಅವರು ಬಹುಕಾಲ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ, ನಮ್ಮ 'ಅನನ್ಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ'ಗೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಲೇಖನಗಳನ್ನಿತ್ತಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಸಂಗೀತಕಲಾವಿದರ ಲೇಖನ-ಚಿತ್ರಮಾಲೆ, ದಿನದರ್ಶಿಕೆಯ ಸಜ್ಜಿಕೆ ಮುಂತಾದುವನ್ನೂ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ವಿ.ವಿ.ದ ಕನ್ನಡವಿಶ್ವಕೋಶಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ನೂರಾರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ) ನೂರೈವತ್ತಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಅವರು ನೆನೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಬರೆಹವು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಅದರ ಬಗೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮೋಹವೂ ನೀಗಿರುತ್ತದೆಂಬುದು ರಾಯರ ಇಂಗಿತ.

ನಮ್ಮ ಬಿರಿದಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಪರಂಪರೆಗಳ ಅಸಂಖ್ಯ ತಂತುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಅಖಂಡವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಿ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಬಾಳಿ, ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಜೀವನಸಾರ್ಥಕ್ಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೊ! ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರಿಗೆ, ಅವರ ಈ ಸಾರಸ್ವತ ಸವನಕ್ಕೆ ಏನೆಂದು ವಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸೋಣ? ಇನ್ನೆಂಥ ಯಜ್ಞಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸೋಣ? ಅವರ ಈ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವಿದ್ಯಾಸಮಾರಾಧನೆಗೂ ನಾವು ಎಂದೆಂದೂ ಋಣಿಗಳೆಂದು ಕೈಮುಗಿದು, ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕೂರುವುದೊಂದೇ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಸಂದ ಪೂಜಾ ಭಾಗ್ಯ.

ಬೆಳ್ಮುಡಿಯ, ಬೆಳ್ನಗೆಯ, ಮಿಂಚುಗಂಗಳ, ಸಿತಸ್ಮಿತದ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರ ಹೊರನೋಟದ ನಿಲವೇ ಅವರ ಅಂತರಂಗ ವೈಭವಕ್ಕೊಂದು ಮಣಿದರ್ಪಣ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಸನ್ಮುಖಿರೂ ವಿನೋದಶೀಲರೂ ಶುಚಿ - ರುಚಿಗಳ ಸ್ನೇಹಜೀವಿಗಳೂ ಆದವರಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ರಸತ್ವಗಳನ್ನು ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ಎಂಥವರಿಗೂ ಎಂಥ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಡಿ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಕೆಚ್ಚು ಅವರದೇ, ಅವರೊಬ್ಬರದೇ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲೆ - ಬೆಲೆಗಳನ್ನರಿಯದೆಯೇ - ಸುಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುರುಡಾಗಿ ಹೊಗಳುವ ಅಥವಾ ತೆಗಳುವ ಯಾವುದೇ ಯತ್ನಕ್ಕೂ ರಾಯರದು ಸ್ಫೋಟಕಸದೃಶ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ. ಈ ನಿರ್ಣಿಬಂಧ ಶಾರ್ದೂಲವಿಕ್ರೀಡಿತಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ ಅವರ ನಿರೀಹತೆಯೇ - 'ನಿರೀಹಾಣಾ ಈಶಃ ತೃಣಮಿವ ತಿರಸ್ಕಾರ ವಿಷಯಃ'

ರಾಯರ ಬರೆಹಗಳಾಗಲಿ, ಭಾಷಣಗಳಾಗಲಿ ವಿವಿಧವರ್ಣಶಬಲಿತ ಸುರಚಾಪದಂತೆ, ವಜ್ರದೀಪ್ತಿಯಂತೆ ಬಹುವಿಚಾರಸ್ಪೃಕ್ಕಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಅಚುಂಬಿತ ವಿಷಯಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಭಾವ - ಬುದ್ಧಿಗಳ ಮಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ನೇಯ್ದು ಕೌಶೇಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ಬಾಳಿಗೊಂದು ಹಿರಿದಾದ ಗುರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ಬಾಳುವಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೊ ತೊಡಕು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೂ ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅಂಜದೆ, ಅಳುಕದೆ ಬಾಳುತ್ತಿರುವ, ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಾಗಿ ಅನ್ಯಾದೃಶರು.

ಕವಿವರೇಣ್ಯ ನೀಲಕಂಠದೀಕ್ಷಿತನು ತನ್ನ ಹಿರಿಯಜ್ಜ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ದೀಕ್ಷಿತರ ಬಗೆಗೆ ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾನೆ:

ಯಂ ವಿದ್ಮ ಇತಿ ಯದ್ಗ್ರಂಥಾನಭ್ಯಸ್ಯಾ ಮೋಽಖಿಲಾನಿತಿ ।
ಯಸ್ಯ ಶಿಷ್ಯಾಃ ಸ್ಮ ಇತಿ ಚ ವಿಕತ್ಥಂತಿ ವಿಪಶ್ಚಿತಃ

''ನಾವು ಅವರ ಬಗೆಗೆ ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲೆವು, ನಾವು ಅವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ನಾವು ಅವರಲ್ಲಿ ಪಾಠವನ್ನೇ ಕಲಿತಿದ್ದೇವೆ - ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.''

ಈ ಮಾತಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರೂ ಹೊರತಲ್ಲ. ಇವರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಸದಾ ದಕ್ಕುವಂತಾಗಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಈ ಮೂಲಕ ನಾನು ನನ್ನೊಂದು ನಮನವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅವಕಾಶದೊರೆತದ್ದು ಅನಂತವಾಗಲಿ.

॥ ಭೂಯಿಷ್ಠಾಂತೇ ನಮ ಉಕ್ತಿಂ ವಿಧೇಮ ॥

Regn. No. 040155/83
Regn. No. TECH/47-202/MBI-2002
Date of Posting : 10-10-2003

ವಡಾಲದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಣೇಶೋತ್ಸವ

ವಡಾಲದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ (ಪ್ರಾಯೋಜಕತೆಯಲ್ಲಿರುವ) ವಡಾಲದ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದಂತೆ ಈ ಬಾರಿಯೂ ಶಾಲಾ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರೂ, ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕ - ಶಿಕ್ಷಕೇತರ ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತನು, ಮನ, ಧನದ ಸಹಾಯ, ಸಹಕಾರದಿಂದ ಶ್ರದ್ಧಾ ಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ 7 ದಿನಗಳ ಗಣಪತಿ ಆರಾಧನೆಯು ಜರುಗಿತು.

ಶಾಲಾ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶ್ ಯು. ಪೈಂಟರ್ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಗಾವಡೆಯವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ (ಹಾಳಾದ ಬಿದಿರಿನ ಹೂವಿನ ಬುಟ್ಟಿ, ಗೋಣಿ ಚೀಲ ಹಾಗೂ ಹಳೆಯ ಪೇಪರ್ (ರದ್ದಿ) ಇವುಗಳನ್ನು ಮೈದಾ ಹಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಿ) ತಯಾರಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನೈತಿಕ (ನೀತಿ) ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೌಲ್ಯಗಳಾದ ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ (ಸಮಯ ಸಂಗೋಪನೆ) Panctuality (Time Management) ಶ್ರಮದ ಮೌಲ್ಯ (Dignity of Labour) ತೀಕ್ಷ್ಣತೆ (Sensitivity), ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ (Scientici attitude) ಆದರ್ಶತೆ (ಮಾದರಿಯತೆ) (Modesty) ಧರ್ಮ ನಿರಪೇಕ್ಷತೆ (ಸಹಿಷ್ಣುತೆ) (Religious ......) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕಾತ್ಮತೆ (National integration) ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ (equality of gender) ವ್ಯವಸ್ಥಿತತೆ (orderliness (Neatness) ದೇಶಭಕ್ತಿ (ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಕ್ತಿ) (Patriotism) ಗಳನ್ನು ಸಾರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮರದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪಾರ್ಶ್ವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನ ಆರಾಧನೆಯು ಜರಗಿತು.

7 ದಿನಗಳ ಗಣಪತಿ ಆರಾಧನೆಯು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಜೆ ಭಜನೆ, ಆರತಿ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜರುಗಿ ಆಗಸ್ಟ್ 6ರಂದು ದಾದರ್ ಶಿವಾಜಿ ಪಾರ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜನೆಯು ನಡೆಯಿತು.

ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞೆ, ಕೊಡುಗೈ ದಾನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಪಾರ್ವತಿ ದೇಶಪಾಂಡೆಯವರ 75ನೇ ಜನ್ಮ ದಿನಾಚರಣೆ

ವಡಾಲದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಮಾಜಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಕಿ ಖ್ಯಾತ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞೆ ಕೊಡುಗೈ ದಾನಿಯಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಪಾರ್ವತಿ ದೇಶಪಾಂಡೆಯರ 75ನೇ ಜನ್ಮ ದಿನವನ್ನು ಶಾಲಾ ಮಾಜಿ ಹಾಗೂ ಹಾಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ, ಶಿಕ್ಷಕೇತರ ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಶಾಲಾ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಸ್ಟ್ 23 ಗುರುವಾರದಂದು ಅದ್ದೂರಿ ಹಾಗೂ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಶುಭ, ಲಾಭ ವಿದ್ಯೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಿದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸರಸ್ವತಿ ಹಾಗೂ ಗಣಪತಿಯ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮೂರ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಶಾಲು ಹೊದೆಸಿ ಫಲಪುಷ್ಪಗಳನ್ನಿತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಪಾರ್ವತಿ ದೇಶಪಾಂಡೆಯವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು.

ಸುತ್ತಮುತ್ತ

ಶ್ರೀಮತಿ ಪಾರ್ವತಿ ದೇಶಪಾಂಡೆಯವರು ಸನ್ಮಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಗತಕಾಲದ ನೆನಪನ್ನು ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಾ ತಾನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಷ್ಟಗಳು, ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ ಶಿಕ್ಷಕರು,ಸಹದ್ಯೋಗಿಗಳು, ಹಾಗೂ ಮಿತ್ರರು ನೀಡಿದ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಎಣಿಸದೇ ಬಂದ ಈ ಅಭಿಮಾನದ ಸನ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಶಾಲಾ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು, ಶಾಲಾ ಮಾಜಿ ಹಾಗೂ ಹಾಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ - ಶಿಕ್ಷಕೇತರ ವರ್ಗದವರೂ ಅವರ ಹಿತೈಷಿಗಳೂ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಜನ್ಮ ದಿನಾಚರಣೆಯು ಅದ್ದೂರಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸಲು ಕಾರಣರಾದರು.

'ಸಿದ್ಧರಾಮ ಸೊನ್ನಲಿಗೆ' ಕೃತಿ ಬಿಡುಗಡೆ

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಡಾ. ಜಿ. ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯ ವಿರಚಿತ 'ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಸೊನ್ನಲಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಪುನರೂರು ಅವರು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದರು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಳಗ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಪುನರೂರು ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ 'ಸಂಶೋಧನೆ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ (ಸೊನ್ನಲಿಗೆ) ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದೆ. ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮುಖಗಳತ್ತ ಬೆಳಕು ಬೀರುವ ಈ ಕೃತಿ ಮಹತ್ವದ ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿ ಎಂದವರು ನುಡಿದರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಅಹಲ್ಯಾ ಬಲ್ಲಾಳ ಅವರು ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವ ಈ ಕೃತಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಈ ಕೃತಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ ಶೆಟ್ಟಿ, ಜಯಸುವರ್ಣ, ಎಚ್‌ಬಿಎಲ್. ರಾವ್ ಮೊದಲಾದವರು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು. ಪ್ರಕಾಶ್ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೇಟಿಮನೆ ಅವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಿಸಿ ವಂದಿಸಿದರು.

ಗಾನಯೋಗಿ ಪಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮನ್ಸೂರರ ಸ್ಮರಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ 'ಕಲಾಭಾರತಿ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮನ್ಸೂರರ ೧೧ನೇ ಪುಣ್ಯ ತಿಥಿಯನ್ನು ದಿನಾಂಕ ೧೪.೯.೦೩ರಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಯ್ತು. ಖ್ಯಾತ ಗಾಯಕ ಡಾ. ಅರುಣ ದ್ರಾವಿಡ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಸಲುವಾಗಿ ಅಮೇರಿಕದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹಾಡಿದ್ದು, ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ.

ಖ್ಯಾತ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಪಟು ರಾಹುಲ ದ್ರಾವಿಡ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಎಂದರೆ ಅರುಣ ದ್ರಾವಿಡ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಪಡೆದವರು. ಗಾನ ತಪಸ್ವಿನಿ- ಮೋಗೂಬಾಯಿ ಕುರ್ಡಿಕರ ಹಾಗೂ ಪಂ. ಕಿಶೋರಿ ಅಮೋಣ್ ಕರ್ ಅವರಿಂದ ೧೦ ವರ್ಷ ದೀರ್ಘ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದ ಅರುಣ ದ್ರಾವಿಡರವರು ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ಕೆಮಿಕಲ್ ಇಂಜನಿಯರ್, ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ Jacob company ಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಸ್ಥಾನ Chief Executive officer at pasedena USA.. ಆದರೂ ಅವರ ಸಂಗೀತದ ಅಭ್ಯಾಸವೂ ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ್ದು. ಈ ದಿನ ಅವರು ಮನ್ಸೂರರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಹುಸೈನಿ ತೋಡಿ, ಸುಖಿಯಾ ಬಿಲಾವಲಯ್ ದೇಶಗಾನ ಹಾಡಿದರು. ಶುದ್ಧ ಸಾರಂಗದ ತರಾಣದಿಂದ ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ಮಧುರವಾದ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯ್ತು. ಪಕ್ಕವಾದನದ ಹೊಣೆ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಸುಧೀರ ನಾಯಕ (ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ) ಹಾಗೂ ತಬಲಾ ಸಮಯ ಚೋಳ್‌ಕರ್ ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಬಾರಿಸಿದರು.

ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಕಲಾಭಾರತಿಯ ಸಂಚಾಲಕರಾದ ಪ್ರಕಾಶ ಬುರ್ಡೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಇದು ಕಲಾಭಾರತಿಯ ೫೫೧ನೇಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.

ಡಾ| ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿಯವರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ, ಕೆ.ಜೆ. ಸೋಮೈಯಾ ಕಾಲೇಜ್ ಆಫ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ಎಂಡ್ ಕಾಮರ್ಸ್‌ನ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞ, ಖ್ಯಾತ ಕವಿ ಡಾ. ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿಯವರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಸೋಮಯ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾವಿಹಾರ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮೊತ್ತ ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಕೊಡಮಾಡಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಡಾ. ಸಂಜೀವ ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಸೋಮೈಯಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಕ್ಷಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗರು, ಸರ್ವ ಪ್ರಥಮ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಉಲ್ಲೇಖನೀಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ಡಾ. ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸಾರ್ಥಕ ಸೇವೆಗೆ ಸಂದ ಗೌರವವಾಗಿದೆ.

Edited, Printed & Published by M.A.N. Prasad, On behalf of the Mysore Association, Mumbai. Tel.: 2402 4647
Printed at Aarati Art Printers, Fort, Mumbai-400 001. * 2266 3361 / 2266 5938